

Nr. 1/32740/1154/21.12.2012

32757/2012

„Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

Inspekția Judiciară

Nr.4264/IJ/3130/DIJ/2012

RAPORT

7.20.14 2012
si va fi citita in sedinta
plenumului CSJ din
4.01.2012

privind apărarea independenței sistemului judiciar ca urmare a unor declarații publice făcute de oameni politici, aleși locali, referitoare la arestarea preventivă a primarului orașului Năvodari, Matei Nicolae

I. Modalitatea de sesizare a Inspekției judiciare

La data de 20.11.2012, potrivit art. 30 alin. 1 din Legea nr. 317/2004, conducerea Consiliului Superior al Magistraturii a solicitat Inspekției Judiciare efectuarea unor verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, ca urmare a prezentării, pe mai multe posturi de televiziune, în presa scrisă și online din țară, a unor afirmații făcute de domnul Puiu Hașoti, senator PNL, domnul Florin Chelaru, viceprimarul orașului Năvodari și de către deputații PNL domnul Mihai Lupu și domnul Gheorghe Dragomir, care vizează hotărârea Tribunalul București prin care a fost luată măsura arestării preventive pentru 29 de zile, față de primarul orașului Năvodari-domnul Matei Nicolae.

II. Aspecte relatate în presă

În *Gazeta de Năvodari*, la data de 19.11.2012 a fost publicat articolul „Năvodărenii își susțin primarul și îl vor acasă” în care jurnalistul M.C. a redat modul în care s-a desfășurat mitingul din data de 18.12.2012 la care au participat consilieri locali, parlamentari (deputații PNL Gheorghe Dragomir și Mihai Lupu, senatorul Puiu Hașotti) și a redat susținerile publice ale ministrului culturii, senatorul Puiu Hașotti, în sensul că „Nicolae Matei nu a omorât pe nimeni, nu a tâlhărit pe nimeni, nu a făcut niciun fel de delict care să necesite judecarea lui în stare de arest, el trebuie cercetat în stare de libertate. Nu este un amestec în treburile justiției, justiția poate să hotărască că Nicolae Matei să aibă interdicția de a părăsi țara, dar trebuie să fie liber aici cu voi, asta e chestiunea. Vă admir că sunteți lângă primarul vostru. Dumnezeu să ne ajute, să ne țină împreună și să ne dea bucuria că săptămâna viitoare să-l avem pe Nicolae Matei aici.”

În articolul de presă publicat la data de 19.11.2012 în *Evenimentul Zilei*, intitulat „Miting pentru susținerea primarului Nicolae Matei” semnat de

1

Număr de înregistrare în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal - 23261

Adresa: București, Aleea Căuzași nr. 57 B, Sector 3

Fax: 021.322.62.96

Web: www.inspectiajudiciara.ro

*„Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Inspekția Judiciară

jurnalista F.P., a fost redat mesajul transmis în același context, de domnul Florin Chelaru, viceprimarul orașului Năvodari: *„să fim uniți pentru Matei Nicolae care a muncit enorm pentru oraș, el a dat case, a făcut străzi, a făcut biserici, dă pachete la bătrâni și cadouri la copii. Nu este hoț, nu este criminal să fie arestat, el merită să fie liber, orașul are nevoie de el (...) nu sunt șantajabil și Năvodari-ul nu este de vânzare”.*

În același articol de presă a fost redat mesajul deputatului Gheorghe Dragomir, care a declarat că *” (...)nu l-am auzit vreodată pe dl Matei să vorbească despre interesele personale, vorbea doar despre proiectele orașului, vă stimează și vă iubește pe toți, de aceea rămân alături de dv și de primarul Matei, până la capăt”*

Cu aceeași ocazie, cadre didactice și reprezentanți locali ai bisericii ortodoxe au transmis mesaje cu următorul conținut: *„... cred că Dumnezeu ca lumina mintea celor care au luat această decizie și că mâine domnul Matei va fi liber, ca să-și poată duce proiectele mai departe”, „... o justiție dreaptă nu poate exista decât la Dumnezeu și dacă le punem în balanță, micile greșeli pe care domnul primar l-a făcut sunt mai ușoare decât multul bine pe care l-a făcut în această viață”.*

Informații cu privire la susținerea primarului Matei Nicolae, arestat preventiv pentru dare de mită au apărut și în articolele de presă publicate în <Replicaonline.ro> sub titlul *„Năvodărenii au ieșit în stradă, să-și susțină primarul”*, precum și în articolul intitulat *„Justiția suntem noi. Revoluționarul caz Năvodari”* publicat pe <HotNews.ro>, fiind prezentate pe mai multe posturi de televiziune.

III. Aspecte rezultate din verificarea prealabilă realizată în limitele permise de dispozițiile art. 46 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată:

1. Situația cauzei penale la care s-a făcut referire în discursul public din data de 18.11.2012.

Prin referatul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, înregistrat pe rolul Tribunalului București Secția I Penală s-a solicitat arestarea preventivă a inculpatului Matei Nicolae pentru 29 de zile.

În motivarea propunerii de arestare preventivă s-a arătat că față de inculpat s-a dispus la data de 13.11.2012 începerea urmăririi penale sub aspectul săvârșirii

2

Număr de înregistrare în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal - 23261

Adresa: București, Aleea Căuzași nr. 57 B, Sector 3

Fax: 021.322.62.96

Web: www.inspectiajudiciara.ro

„Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței Justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

Inspekția Judiciară

infracțiunii prev. de art. 255 alin. 1 C.pen. rap. la art. 7 alin. 2 din Legea nr. 78/2000, iar la data de 14.11.2012 s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale sub aspectul săvârșirii aceleiași infracțiuni.

Sub aspectul situației de fapt, s-a reținut că în perioada iunie-octombrie 2012, Matei Nicolae, primarul orașului Năvodari, a solicitat lui

să-i ofere protecție împotriva anchetelor penale care-l vizau, să intervină, conform atribuțiilor de serviciu, în aceste anchete, pe care le considera abuzive, nejustificate și motivate politic. Pentru efortul său, lui i s-a promis o recompensă, materializată prin acordarea în data de 25.10.2012, a două loturi de teren situate în Năvodari. Darea acestor terenuri s-a făcut indirect, prin intermediari, prin simularea unor vânzări consemnate în două contracte semnate de acești intermediari, contracte autentificate de prețul total de vânzare al acestor terenuri fiind de 59.000 de lei.

Față de inculpat a fost luată prin ordonanța
, măsura reținerii pentru 24 de ore.

Prin încheiere pronunțată de Tribunalul București Secția I Penală, în baza art. 149¹ alin. 9 Cod procedură penală a fost admisă propunerea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, în baza art. 149¹ alin. 10-12 raportat la art. 143 și 148 lit. f Cod procedură penală s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului Matei Nicolae, pentru o perioadă de 29 de zile

inculpatul Matei Nicolae a declarat calea de atac a recursului împotriva încheierii iar prin încheierea pronunțată de Curtea de Apel București Secția I-a Penală, cu majoritate, a fost respins ca nefondat recursul declarat de inculpatul MATEI NICOLAE

Soluția a fost pronunțată cu opinia separată a doamnei judecător în sensul admiterii recursului.

În urma pronunțării acestei hotărâri, în data de 18.12.2012, în orașul Năvodari a fost organizat un miting la care au participat parlamentari, aleși locali, preoți, elevi și profesori, pe parcursul căreia au fost exprimate puncte de vedere și critici cu privire la activitatea instanței de judecată care a dispus arestarea preventivă a inculpatul Matei Nicolae.

3

Număr de înregistrare în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal - 23261

Adresa: București, Aleea Căuzași nr. 57 B, Sector 3

Fax: 021.322.62.96

Web: www.inspectiajudiciara.ro

*„Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Inspekția Judiciară

2. Din analiza declarațiilor și a punctelor de vedere exprimate de liderii politici și nu numai, pornind de la măsurile judiciare luate prin încheierii pronunțată de Tribunalul București Secția I Penală, cu ocazia manifestării publice din data de 18.12.2012, s-a constatat că acestea au pus în discuție, pe de o parte, *limitele în care poate fi analizată o hotărâre judecătorească pronunțată într-un dosar aflat în curs de soluționare* iar, pe de altă parte, *limitele discursului politic în raport cu autoritatea judecătorească.*

• Cu privire la limitele în care poate fi analizată o hotărâre judecătorească pronunțată într-un dosar aflat în curs de soluționare, se au în vedere următoarele elemente:

Legat de modul concret de soluționare a cauzelor, respectiv soluția dispusă, în conformitate cu art. 17 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, *hotărârile judecătorești pot fi desființate sau modificate numai în căile de atac prevăzute de lege și exercitate conform dispozițiilor legale.*

De asemenea, art. 97 alin. 2 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, statuează în sensul că exercitarea dreptului de sesizare a Consiliului Superior al Magistraturii nu poate pune în discuție *soluțiile pronunțate prin hotărârile judecătorești, care sunt supuse căilor legale de atac.*

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. 3 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, *judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali.*

Conform articolului 16 alin (1) și 124 din Constituția României, *cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, iar justiția se desfășoară în numele legii și este unică, imparțială și egală pentru toți.* Potrivit alin. 3 al normei constituționale *judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.*

În dosarul al Tribunalul București Secția I Penală, inculpatul MATEI NICOLAE a formulat recurs împotriva încheierii iar prin încheierea pronunțată de Curtea de Apel București Secția I-a Penală, cu majoritate, a fost respinsă ca nefondată calea de atac.

Afirmațiile politicianilor realizate cu intenția de a-l susține pe inculpatul MATEI NICOLAE, în discursurile și afirmațiile publice, cu caracter politic prin care au pus în discuție legalitatea activității instanțelor de judecată, sugerând soluția ce urmează a fi pronunțată de

4

Număr de înregistrare în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal - 23261

Adresa: București, Aleea Căuzași nr. 57 B, Sector 3

Fax: 021.322.62.96

Web: www.inspectiajudiciara.ro

*„Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Inspekția Judiciară

instanța de control judiciar, în sensul judecării în stare de libertate, au avut rolul de a induce o presiune nejustificată asupra activității magistraților, cu atât mai mult cu cât procedurile erau în curs de desfășurare și se aflau în faza de soluționare a căii de atac a recursului declarat de către inculpatul Matei Nicolae.

• *În ceea ce privește cel de-al doilea aspect, trebuie menționat cadrul legal care definește independența sistemului judiciar și limitele libertății de exprimare.*

Potrivit art. 2 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, *orice persoană, organizație, autoritate sau instituție este datoare să respecte independența judecătorilor.*

Potrivit art. 30 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii are dreptul și obligația de a apăra magistrații împotriva oricărui act care le-ar afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

Justiția, în statul de drept, este socotită o putere pe lângă celelalte puteri ale statului (art. 21 și art. 124 din Constituția României). Pentru aceasta este necesar să existe anumite garanții față de celelalte puteri ale statului pentru a se evita politizarea și pentru a crea independența și imparțialitatea magistratului.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de reglementările interne ale art. 124 alin. 3 din Constituție, art. 3 alin. 1 din Lg. nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor precum și în art. 3 alin. 2 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Articolul 1 pct. (4) din Constituția României consacră expres *principiul separației și echilibrului puterilor legislativă, executivă și judecătorească*. Potrivit acestui principiu raporturile dintre legislativ, executiv și puterea judecătorească sunt condiționate de respectarea principiului independenței magistraților și supunerii lor numai legii, prevăzut de art. 123 din Constituție.

În raportul Singhvi către Comisia drepturilor omului a ONU din 1987 (pct. 75), se precizează că *„principiile independenței și imparțialității sunt pietrele de fundament ale motivării și legitimității funcției judiciare în orice stat”*.

În „Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului”, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a O.N.U. (pct.1) se prevede că *„independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte”*.

„Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

Inspekția Judiciară

Recomandarea (94) 12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, adoptată la 13 octombrie 1994, dorind să promoveze independența sistemului judiciar, a elaborat mai multe reguli cu valoare de principiu. Una dintre acestea vizează obligația statelor de a lua toate măsurile necesare pentru a respecta, promova și proteja independența judecătorilor. Documentul prevede că sensul de „independența judecătorilor” nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime. Conținutul acestui principiu constă, între altele, și în obligația organelor executivului și legislativului „să se abțină de la adoptarea oricăror măsuri care ar putea submina independența judecătorilor”. Pe lângă toate acestea, se precizează în document, „că nu ar trebui să fie permis grupurilor de presiune să submineze independența sistemului judiciar”.

Revenind la situația în discuție, s-a constatat că în discursurile lor, politicienii au contestat hotărârea instanței prin care s-a luat măsura arestării preventive, iar prin afirmațiile „Nicolae Matei nu a omorât pe nimeni, nu a tâlhărit pe nimeni, nu a făcut niciun fel de delict care să necesite judecarea lui în stare de arest, el trebuie cercetat în stare de libertate” sau „Nu este hoț, nu este criminal să fie arestat, el merită să fie liber”, se acreditează ideea că măsura dispusă este una arbitrară, fără să țină seama de adevăr, având la bază intenția de a compromite un ales local care a adus servicii comunității locale.

Prin exprimarea acestor opinii făcute în cadrul unei dezbateri cu caracter public cu privire la calitatea actului de justiție se poate aprecia că politicienii au depășit limitele admisibile ale discursului public politic.

Curtea de la Strabourg a subliniat de mai multe ori că dreptul la libertatea de exprimare consacrat de articolului 10 din Convenția europeană a drepturilor omului, nu este însă unul absolut, acesta fiind susceptibil de anumite restrângeri, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În aprecierea limitelor criticii admisibile, trebuie să se țină seama de misiunea particulară a *puterii judiciare* în societate. Ca garant al justiției, valoare fundamentală într-un stat de drept, acțiunea sa are nevoie de încrederea cetățenilor pentru a-și atinge scopurile.

Referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, CEDO, în cauza „Bradford contra

*„Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Inspekția Judiciară

Danemarcei”, a decis că „interesul de a proteja reputația și a asigura autoritatea magistraților este superior aceluia de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora”. De asemenea, prin cauza „Pager și Oberschlick contra Austriei” s-a statuat că „activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept”.

În raport de aspectele analizate, se poate aprecia că, prin afirmațiile emise în spațiul public, a fost afectată nu numai imaginea unei instanței judecătorești care a luat măsura arestării preventive, ci și imaginea sistemului judiciar în ansamblul său.

Astfel,

▶ prin aprecieri care induc ideea că măsura dispusă este una arbitrară, luată cu intenția de a compromite un ales local care a adus servicii comunității locale, *au fost încălcate limitele libertății discursului politic în raport cu activitatea magistraților;*

▶ prin discursurile și afirmațiile publice, din data de 18.11.2012, care au pus în discuție legalitatea activității organelor judiciare, *s-a adus atingere principiului constituțional al separației puterilor în stat cu consecința afectării independenței sistemului judiciar și a independenței și reputației profesionale a magistraților.*

În consecință, afirmațiile de genul celor analizate *au rolul de a induce o presiune nejustificată asupra activității magistraților, cu atât mai mult cu cât procedurile erau în curs de desfășurare și se aflau în faza de soluționare a căii de atac a recursului, iar prin declarațiile și afirmațiile din data de 18.11.2012 menționate anterior s-a adus atingere independenței sistemului judiciar în ansamblul său și a independenței magistraților în îndeplinirea și realizarea actului de justiție.*

Număr de înregistrare în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal - 23261

Adresa: București, Aleea Căzuși nr. 57 B, Sector 3

Fax: 021.322.62.96

Web: www.inspectiajudiciara.ro